

poprzedni nr K: 304
v 10748

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

opm XII 1955 H, Marcinek,
upozn. w 100 a.k.

Weyherowo

Weyherowo
Polska Żyje → JOW
Gryf Pom.
Albecka Zofia
zam. Patasz
ps. „Ósemko”
K: 304/304 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Albecka Zofia.....

T: & Z: 304/304 Dom.....

Wejherowo, Polska Lysie →
→ JON, Gryf Dom.

I./1. Relacja k. 2 s. 1-4

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 1 s. 1

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 17

VI. Fotografie brach

1/1. Relacja Zofii Albeckiej sam.
Pałac, rękopis oryg. z 6.04. 1978;
data wpływu do Arch. E. Zawackiej.
12.04. 1978 (dopiski - E. Zawackiej) k. 2 s. 1-4

- I.
1. Patasz Kofia, Albecka, Albecka
 2. 15.05.1911 Wejherowo
 3. Jan - Monika, Gorkenkowicz
 4. ojciec mistrz stołarski, prac. umysłowy
 5. Podstawowe, ekspedient.
 6. Wejherowo, al. Gen. Sikorskiego 74 - obecnym adresem

- II.
1. Ekspedientka Kluczkówna Genety Karcuskiej Wejherowo.
Tow. Gimnastyki „Sokol”
 2. nie posiadająca

- III.
1. Ekspedientka, siostra biurowa
 2. od jesieni 1939r. powołana tajnej organizacji „Polska Żyje” włączona później do T.O.W. „Gryf Tomorski”.
Przynależność do T.O.W. „Gryf Tomorski” do czasu aresztowania przez Gestapo 30.04.1943r.
Wprowadzona do organizacji przez księdza Józefa Bartel'a przedwojennego dyrektora szkoły dla dzieci ofiar wojny w Wejherowie.
 3. Pracowała w „Polska Żyje” pomoc materialna między innymi Polakom będących w trudnych warunkach mieszkaniowych i materialnych. Skierowała plotki, szły to radzin po pomordowanych i poległych oraz przekazywała je w obrotach koncentracyjnych i jenieckich. Pseudonimem przydziałem „Ciemka” wyprężka parzeń ekspozycyjnych do jeniec w wojen-

Figurowała na wielu partkach jako nadawca

2

myśl Polaków w Oflagach na terenie Białegostoku do czasu uwolnienia przez Gestapo 3.05.1943.

4. „Pseudonim „Osemka.“ ^{jako przesłanie stryżyny wosku} Bieżący instruktaż i pole-
cenia. - Przebieg, idźmy jak III/2.

5. Uwolnienie przez Gestapo 3.05.1943 w Łagowcu z powodu przyjaźni do „Gryfu T.“ Uwolnienie nastąpiło po nowym 2/3.05.43 w mieszkaniu p. Plewa Gertruda, również siostra „Gryfu T.“ która ukrywała w swoim mieszkaniu przy ul. Tomicz-
miejscowości (obecnie ~~Stara~~ Staszica) p. Lujana Nowak'a byłego absolwenta łagowckiego gimna-
zjum - również siostra „Gryfu“. Razem z innymi uwolniono p. Nowak'a i Lujana i Plewa Ger-
trudę, obecnie siostra p. Nowak Lujana.

Od czasu uwolnienia (3.05.43) do 8.06.1943 r.
w „Volksheim“ w Głusku na ul. Jostenstraße.
W dniu 8.06.43 samodzielnym pociągami prze-
mieszczono resztę wozów z dwoma pociągami do
kobietami i kilkoma mężczyznami do
obozu koncentracyjnego w Stutthofie gdzie przebywaliśmy
do chwili ewakuacji 26.01.1945 r. Marsz śmierci
trwał od 26.01. - do końca w dniu marca 1945
kiedy to resztę wozów przesłano przez Armię Ra-
dziecką. Z pozostałych osób razem z innymi prze-
szliśmy 8.06.43 do Stutthofu państwowym nastę-
pujące osoby: Makurat Gertruda z d. Bistrau, Ben-
dyska Jadwiga z córką Felicją (16 lat), Matylda
Genowefa, Frank Franciszek, Kwest Alojzy,
Hanneli Förel (siostra) oraz inni.

Z wyżej wymienionych osób żyją dotychczas następujące:
~~Al~~ ^{al} Patacz Zofia, Makurat ^{pro} Jętruda, Dembińska Jadwiga
~~z m~~ Dembińska Felicya - obecnie Kierpko (na ul. Wesołej
 w m. Owrzawia koło Podkowy Lesnej pod Warszawą)
 Kieft Alęcy, Kanelt Józef.

W najbardziej tragicznych okolicznościach uginęła
 p. Altmann Genowefa (jedna z trzech siostr) wymienio-
 na ze Stutthofu do Głaińska a następnie do Ber-
 lina i śnięta w Moabitcie (maj 1944 r.)

IV - 1/2 Po uwolnieniu pierwocze 80 dni przebywaniem
 w szpitalu powiatowym w Węgrówce lekarska na
 tyfus i przekutanym operacyjnie wynikiem na głę-
 powikłaniu po tyfusie. Po dojściu do sił prac-
 owatam na roli w Urzędzie Gminnym
 w Gniewinie (były powiat Węgrów - Leżajsk)
 w 1946 wyszłam za mąż, mam 2 synów
 ścematych i 4 wnuka. Przez kilka lat byłam
 na utrzymaniu męża. Osiem lat pracowali-
 tam stoisko na targowisku jako agent G.S.
 z kolei od 1.01.1963 - 1970 pracowatam
 jako prac. umysłowy w Zakładach Rem.-Mon-
 tarowych w Węgrówce spod przekutanym na
 emeryturę.

Zofia Patacz
 Nr. obor. 23399

Stwierdzam własnoręcznie
 podpisu
 Zofia Patacz
 12.01.1971

P. G. Makurat wspomina:

Albecke, byłe szafciarstwo w Kwigarni, który ^{z wy. Trenkheimlere} wtenczasem
był kramarzem, a które mieszkał w Wylkowsce ul. Sobieskiego
- wybrana sprawa Kwigark te pomyje które składowały Półki
w Bramberger Blutsonntag i m. Ks i je misyngtajimny.
(pamiętam, kiedy pomyślałem o Kwigark, które tożsamo
było apalic). Finansował ten wykup Ks Bartel.

Gertruda Makurat

6. IV. 1978 r

I/2. Dokumenty dotyczące osoby
relektora: lub związane z relektorem - Albedro,
Zofia

1. „Oświadczenie śniadku” - Zofii Patas -

w sprawie Makurat Gertrudy
(kserokopia i rękopis)

k. 1 s. 1

Albedra

10m Pałasz Zofia

Wejherowo dnia 5.01. 1974 r.
(miejscowość)

Wejherowo ul. Sikorskiego 72

(Nazwisko, imię, pseudonim i adres
wydającego oświadczenie)

Oświadczenie świadka

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): T.O.W. "Gryf Pomorski" od 1940 - 1943
oraz więzień obozu koncentr. Stuthof od ~~1940~~¹⁹⁴³ - ~~1943~~¹⁹⁴⁵

świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący się dowodem osobistym: seria i numer 576141625
wydanym dnia 4 X 67 r. przez K.P. J. D. Wejherowo

oświadczam,

że Ob. Makurat Gertruda ~~syn~~ (córka) Heleny i Konrada
urodz. dnia 30.12. 1922 roku w Orle pow. Wejherowo

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(cą) oświadczenie i czasokres od — do): od jesieni 1939 r. komórka tajnej organizacji "Polska żyje" włączonej później do T.O.W. "Gryf Pomorski". Przynależność do T.O.W. "Gryf Pomorski" do aresztowania 30.04.1943r.
Od 1.05.1943 - 8.06.1943 Gestapo w Gdańsku
od 8.06.1943 - 26.01.1945 obóz koncentr. Stuthof skąd ewakuowano
26.01.1945 - 25.03.1945 - "Marec śmierci"

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim "Dziunia" i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): Pełniła funkcje łączniczki w rejonie Wejherowo - Lębork - Kartuzy, zwłaszcza w organizowaniu przerzutów do bunkrów Polaków w zagrożonym aresztowaniem lub wcieleniem do armii niemieckiej. Mieszkanie G. Makur było punktem kontaktowym i spotkań konspiracyjnych. Znajdowały tam chwilowe schronienie osoby ukrywające się. W mieszkaniu w/w została założona pierwsza komórka tajnej organizacji charytatywnej nazwana "Polska żyje" wcielonej potem do T.O.W. "Gryf Pomorski". Organizator i kierownik grupy ks. Józef Bartel. Późniejszy współpracownik Grzegorz Wojewski.

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej
wydanej przez Zarząd Okręgu w

Własnoręczność podpisu stwierdza się

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

(pieczęć i podpis odpowiedzialnej władzy
lub Zarządu ZBoWiD)

(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, 9
funkcja, stanowisko)

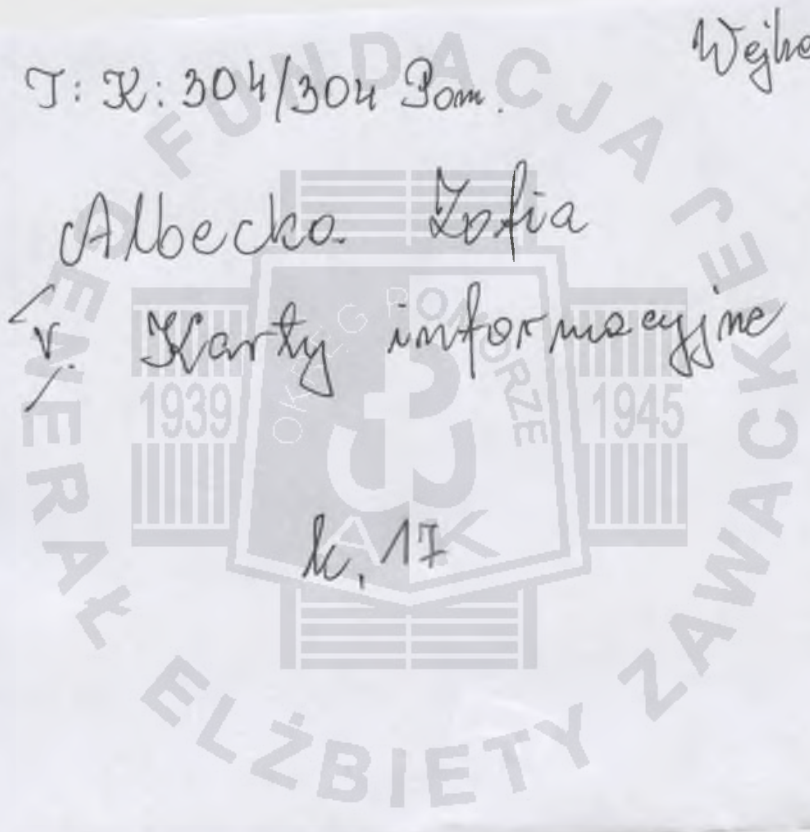
T: R: 304/304 Pom.

Wejherowo

Albecka Zofia

Warty informacyjne

l. 17

1. 1911/1
 2. 304/Pon
 3. Wojtkowski
 4. Albecka Zofia
 2 uzią Patasz
 6. Ossemka
 8. Jani Monika
 Gnaubert
 10. Wojtkowski, al. Sikorskiego
 74.9
 12. Rel. własna
 5.
 7. Albecka
 9. 15.5.1945r. Wojtkowski
 11. Arcont. 3.5.1943r.
 od 9.06.1943 Skuthef - do
 26.1.1945r.
 Marsz i numer 261 - do końca
 marca 1945r.
 19229 K m
 verte

304/10
Albecka Zofia ² ~~Wigda~~ ~~Patosz~~
pseudonim "Osienka" Węplawo 2

Wynkar Stutthof 84 200 Węplawo
Młodzieżowiec 28/8
"Była aktorka w "Gryfie" ul. Łódzkiej Górskiej (Brodnica)"

1939
AK
ELŻBIETY ZAWIĄZKIEJ

1 2
 4 Albecka Zofia 5 3
 6 "Brenke" 7
 8 9
 10 (Kaszuby Wejherowo 11 1945
 12 Book Bolastow: "Krad. Śląz"
 3444 [A.Z. należała do organiz. "Pomoc Polakom"
 w 1940. Dostarczała schronienia, podrobionych dokumentów
 i wyjazdów; rozwój gazetki "Polska
 Życie".
 KT

mel 304
Pałaj Zofia z d. Albectka Gryf 4
Wętkowo ul. Sileskińska 4
podat p. Srejska
o mel 100 1975
melowy zadatki G. Makurat

K 8

GENERALNA KASZA
ELŻBIETY ZAWACKIE

Albecka Zofia. - [Kon. Cech. 102]

Rel. 304/Pow

z m. 24 Pałacu

Współpracownice g. Województwa "Polska Zycie"
[1939, od 1942 g. m. 24 Pałacu]

pr. "branda"

- Polka
Województwa
AK Główny
Polska
Województwa

5

g. m. 24 Pałacu

praca p. Sufli

Województwa - Smoleńsk

awent. 3. V 43

Województwa Cichociemni K, Ruch Oporn... str. 102

Współpracownice Organizacji "Polska Wolność", po-
wstała w 1937 w Województwie

Województwa w liście g. Mankat do Wójciszewa

do relacji Thiel g. m. 24 Pałacu

relacji na dzień g. Mankat

WEJHEROWO

ALBECKA ZOFIA

K

z domu PAŁASZ "Ósemka"

relacja 304

Przynależność "POLSKA ŻYJE", później
Wiśła, do T.O.W. "Gryf Pomorski"

Aresztowana przez Gestapo ~~1943~~ 43. 3. V.

Obóz Stutthof - do 26. 01. 1945.

Marzsz śmierci od 26. 01. 45 - do
Końca marca 1945.

Albeka Kofia

7

Węgiersko
Pomoc Polakom

należała do organizacji "Pomoc Polakom"
złożonej w X 1939 r przez ks. dr. dr. Edmunda
Rorczyńskiego w Węgierach
po aresztowaniu ks. Rorczyńskiego kierownictwo
przyjął ks. Józef Bartel.

źródło: Włocławek, podziemne sie Pomocy Toruń 1990
s. 348

SA

Albedue Zofia
zau. Patasz

Lejtnant

Od jesieni 1939 r. członkini org. „Polskie Tyje” nas-
tępnie ujęta do TOK GP. Artykule 30.04.43 r.
pocz. gestapo, od 1.05.43 do 8.06.43 misziona na
gestapo w Gdansk. Od 8.06.1943 r. do 26.01.45 r.
misziona w Stutthofe. Dobre udziały w marnu
smierci. od 26.01.45 do 25.03.45 r.

Zob. T.: Bistran G., ul. Gdynia, I/2/s. 10
(osiadłości imadhe)

HMH-96

304

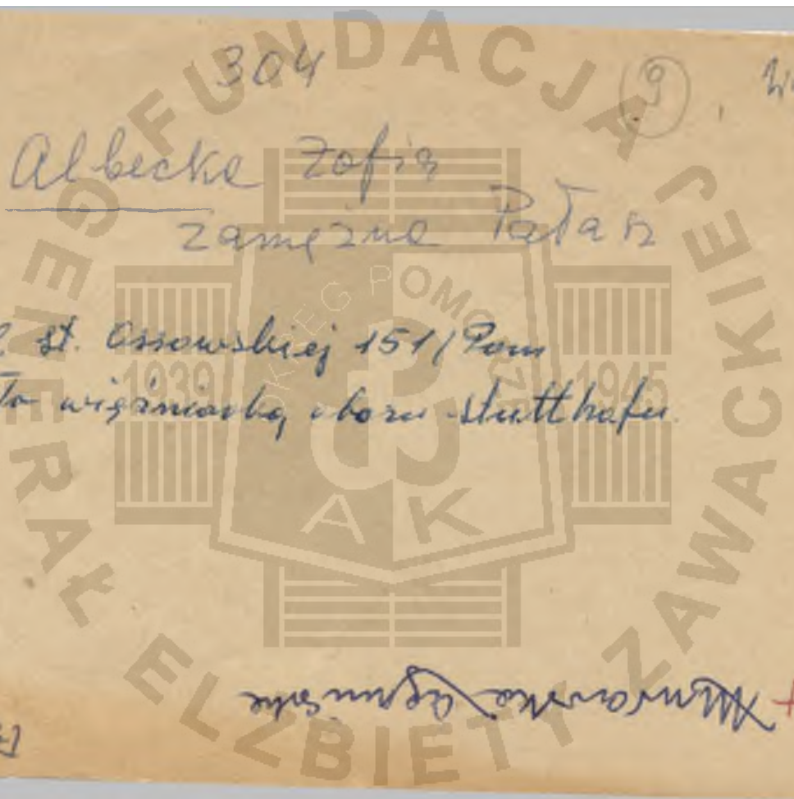
Wojtkowa

Albecka Zofia
zamieszkała w Poznaniu

w ul. St. Ossowskiej 151/Poznań
- była więźniarką obozu Stutthofu.

+ *Marianka Adamczyk*

Przebieg

Imp. Wybrze-
że
i Polska żyje!
Wylunow

ALBECKA ZOFIA

Współpracowniczka Grzegorz Wojewskiego - kie-
rownika organizacji „Polska żyje” w Węjherowie,
po śmierci jej ratowniczkas. Rozszerzyła działalność
(Przechowała do końca 1939 r. lub początku
stycznia 1940 r. organizacja ta miała
nazwę „Pomoc Polakom” i miała charakter
charytatywny).
Źródło: Ciesielski W.: Ruch oporu na Po-
mocy Gdańskim 1939-1945. - Warszawa:

1. Zak. 90

(12)

Wojnowo

Albecthe Zofie zam. Polēsz

Dziękuję w akcji dobroczynnej Pomoc Polakom, Polskie Żyć i grupie prowadzącej przez Ks. J. Bartka.

Zob. T. : Miłowski-Potrykus M., Ursz.
Gdymie, I/1 / s. 1

KHM-85

Albecka Zofia

Wejherowo
Pomoc 14
Polekoni

Współpracownicy ks. Józefa Bartka
i Grzegorz Wojewskiego kierownictwa
org. charytatywnej, Pomoc Polekoni;
org. założyci ks. Proszyniński
zob. T.M - 1073/1824 Wojewski Grzegorz,
os. II, inop. Gdynia.

a

Albecka Lofia

Weyherowo

15

Należała do grona współpracowników
ks. Józefa Bartla i Wójciewskiego Gregorza
przywódców tajnej org. „Pomoc Polakom”;
powstałej z grupy parafian kościoła
św. Trójcy w Weyherowie; org. powstał
najpierw ks. Edmund Rozczyniak.

zob: „Stow. biograficzny konspiracji
pomorskiej 1939-1945”, z. 2, t. 7, wyd.
FAPAK, str. 180

z. 2, t. 7, 100

PAŁASZ ZOFIA Gdynia Gryf. Poln.
a Albecka Zofia 16

Albecka Jan Monika
15.05.1911 Wejherowo

Piękocenna 1
184-200 Wejherowo

Gryf Poln.
Wejherowo

206 - Alba Klucki Stuhlhof

↳

Gdynia

Org. Niezal.
okr
Pomorsie

Albecka Zofia

17

Należała do org. "Pomoc Polakom" powstałej w połowie września 1939r. na bazie inst. charytatywnej org. na terenie Wejherowa, która od grudnia 1939r. przekształcała się w org. "Polska" i w VII 1942r. przekształcała się do "Gryf Pomorski".
Albecka była b. czynnym działaczem "Polska zyje"

Zob. Autorzy: Bogdan Chyżanowski, Polska Podziemna
Andrzej Gabiorowski, "na Pomorzu" nr 1434-45 str. 396.
Krzysztof Steyer

K.H. 2006r.

Kłopot: Polnord, Oskar Gdaniak 2005r.

Wętkowo, ul. Sikorskiego 74

Wętkowo
Zam. Pałan
Albecka Zofia

ARCHIWUM
Elżbiety Zawackiej
poz. 304 / Pom.
data wpływu 12.4.78.
spv

Albecka Zofia

